

Motion till riksdagen 2012/13:Fö244

av **Isabella Jernbeck (M)**

Luftpatrullering över Baltikum och Island

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om luftpatrullering och luftövervakning av Baltikum och Island.

Motivering

Regeringen bör se över möjligheterna för Sverige att tillsammans med övriga nordiska länder ta ett ansvar för luftpatrullering och luftövervakning av Baltikum och Island. Ett nordiskt samarbete, med Sverige som varaktigt deltagande part, om luftpatrullering och övervakning i dessa områden utgör ett utmärkt exempel på utökat samarbete mellan Natos medlemsländer och partnerländer inom ramen för Partnerskap för fredsarbetet (PFF).

Island och Baltikum är belägna i områden av växande säkerhetspolitiskt intresse, på såväl ett strategiskt som ekonomiskt och näringspolitiskt plan. I ett vidare säkerhetspolitiskt perspektiv finns det fler hotbilder och utmaningar än de rent militära och de som en gång följde av konfrontationen mellan öst och väst. Det finns därför vidare skäl än de rent militära och som följer av samarbetet inom en militär allians för de nordiska länderna att ta ett ökat ansvar för en övervakning och en närvaro som stärker säkerhet och stabilitet och som ger förutsättningar att motverka andra hot.

Sedan det amerikanska tillbakadragandet av militära styrkor från den isländska Keflavíkbasen 2006 finns ett behov av patrullering och övervakning av isländskt luftrum. I ljuset av de skyndande klimatförändringar som sker kring Nordkalotten och i Barents hav ökar därtill de geopolitiska intressena i Islands närområde. I takt med att Nordostpassagen friläggs och nya områden görs tillgängliga för utvinning av energiråvaror ökar strandstaternas strategiska intressen i Barentsregion.

Fel! Okänt namn på

För såväl Norden som Island medför detta säkerhetspolitiska konsekvenser, med på sikt kraftigt ökade sjötransporter och en sannolikt högre militär närvaro i närområdet, som i sin tur fordrar högre krav på kvalificerad luft- och havsövervakning. Den diskussion som startade med en rapport till Nordiska rådet 2009 från den tidigare norske utrikesministern Torvald Stoltenberg angående bland annat gemensam luftövervakning har lett till en växande insikt om både det nödvändiga och det möjliga att genomföra detta.

Det ligger i Sveriges och övriga nordiska länders intressen att säkerställa Islands suveränitet samt upprätthålla en säkerhetspolitisk stabilitet och kontroll i området.

Våra baltiska grannländer Estland, Lettland och Litauen har de senaste åren drabbats relativt hårt av den globala finanskrisen. Som en följd av ländernas ansträngda offentliga finanser och omfattande lågkonjunktur kan färre resurser avdelas till försvars- och säkerhetspolitiska ändamål – detta trots baltstaternas säkerhetspolitiskt känsliga belägenhet och strategiska betydelse. Som varande både Nato- och EU-medlemmar har baltstaterna mottagit visst stöd när det gäller framförallt luftrumsövervakning. Under 2009 har bland annat tjeckiska Gripenflygplan patrullerat i området – ett uppdrag som beskrivit som mycket lyckat bland annat genom Gripenplanens höga tillförlitlighet och verkningsgrad.

Det ligger i såväl Sveriges som den övriga västvärldens intresse att bidra till luftövervakning i Baltikum. Det är viktigt med avseende på det faktum att säkerhet i dag måste ges en vidare tolkning som tar syfte på de olika hotbilder som ett vidare säkerhetsbegrepp innebär. Det gäller bland annat vikten av en närvaro för att motverka andra krafters dominans, möjligheterna att övervaka och följa hot som härstammar från andra aktörer än stater och för att på olika sätt övervaka miljö- och samhällssäkerhet.

Sverige har genom sitt försvars utformning goda förutsättningar att bidra till denna uppgift samtidigt som en gemensam luftövervakning kommer att bidra till ökad säkerhetspolitisk stabilitet och kontroll i området och ytterst svensk säkerhet. Samtidigt vore en gemensam luftövervakning ett konkret uttryck för vår närhet och vår solidaritet med de baltiska EU-medlemsländerna.

Svenskt deltagande i luftpatrullering över Baltikum medför också ökad svensk kontroll och övervakning av Östersjön med tillhörande handelsströmmar.

Sverige har en fortsatt aktiv säkerhetspolitisk roll att spela i vår omvärld. Som ett bevis på internationell solidaritet och främjande av svensk säkerhetspolitik bör Sverige erbjuda sitt deltagande i patrulleringen av luftrummen över Island och Baltikum.

Stockholm den 4 oktober 2012

Isabella Jernbeck (M)